

Θέμα: «Υποστατό γάμου και ιθαγένεια ύπανδρης γυναικός κατά το προϊσχύσαν οικογενειακό δίκαιο και μετά τις αλλαγές που επέφερε ο ν. 1438/1984 στον τότε Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας»

Στον Συνήγορο του Πολίτη περιήλθε αναφορά με αρ. πρωτ. 77/03.1.07 σχετικά με την ιθαγένεια της συζύγου σας Α. Η Α ενώ σε παλαιότερα πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης, το 2001, εμφανίζεται με κανονική δημοτολογική εγγραφή, γεγονός που φέρεται να αποδεικνύει την ελληνική της ιθαγένεια σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, αργότερα, το 2006, στο πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης εμφανίζεται με ενδεικτική εγγραφή, δηλ. χωρίς να έχει αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια. Με την αναφορά σας διαμαρτύρεστε για τη νεότερη ενδεικτική εγγραφή, ζητώντας τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη ώστε να ισχύσει η παλαιότερη εγγραφή του 2001, και ακολούθως να θωρηθεί ότι η σύζυγός σας κατέχει την ελληνική ιθαγένεια.

Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε την αναφορά σας και προέβη, με κάθε επιφύλαξη, στις παρακάτω διαπιστώσεις.

Το 1970 τελέσατε στην αλλοδαπή πολιτικό και καθολικό γάμο με τη σύζυγό σας, υπήκοο Βραζιλίας. Το 1990 με βάση πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης που είχατε λάβει από την τέως Κοινότητα Β, στο οποίο-όπως ισχυρίζεστε-εμφανίζεται η σύζυγός σας με κανονική δημοτολογική εγγραφή, οι ελληνικές Προξενικές Αρχές στη Βραζιλία προβαίνουν στην έκδοση διαβατηρίου, θεωρώντας την προφανώς ελληνίδα υπήκοο. Μετά από 11 έτη, και συγκεκριμένα το 2001, ο Δήμος Γ, εκδίδει δύο πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης στα οποία η σύζυγός σας εμφανίζεται εγγεγραμμένη κανονικά στα δημοτολόγια, έχοντας αποκτήσει την ιθαγένεια «λόγω πολιτογραφήσεως» και την ιδιότητα του δημότη «λόγω γάμου» στο πρώτο, και στο δεύτερο τη μεν ιθαγένεια με το «αρ. 1 του ν.δ. 3370/55»[λόγω γέννησης] και «λόγω γάμου» την ιδιότητα του δημότη (βλ. α.π. 5947/30-8-2001 και 6399/21-9-2001 αντίστοιχα). Βασισμένο σε αυτά τα πιστοποιητικά το ελληνικό Προξενείο στην Ατλάντα των Η.Π.Α. προβαίνει στην έκδοση διαβατηρίου το 2001. Ακολούθως, ο Δήμος Γ εκδίδει τον Δεκέμβριο του 2006 πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης στο οποίο εμφανίζεται η σύζυγός σας με ενδεικτική εγγραφή (βλ. α.π. 10.776/2006).

Τόσο ο πολιτικός γάμος, όσο και ο γάμος που τελέστηκε με το καθολικό τυπικό στον οποίο ο ένας εκ των συζύγων ήταν ορθόδοξος θεωρούνταν ανυπόστατοι πριν την νομοθετική μεταβολή του 1982 (ο δεύτερος ειδικότερα μετά την απόφαση της Ολομέλειας του Α.Π. 280 το 1932 και στη συνέχεια από την Εισαγωγή του Αστικού Κώδικα). Έτσι, σε αντίθεση με τη επίδραση που είχε στην ιθαγένεια της συζύγου έλληνα υπηκόου ο υποστατός γάμος, ο ανυπόστατος δεν είχε προφανώς καμία επίδραση. Πράγματι, με το ν. 1250/1982 αρ. 7 παρ. 1 θεωρήθηκαν αναδρομικά υποστατοί όλοι οι γάμοι που τελέστηκαν στην αλλοδαπή ανάμεσα σε πρόσωπα που το ένα τουλάχιστον ήταν έλληνας υπήκοος. Όμως, όπως ρητά αναφέρεται στη παρ. 3 του αρ. 7 του ν.1438/1984, η αναδρομική ισχυροποίηση τους δεν έχει καμία επίδραση στην ιθαγένεια της (του) συζύγου.

Κατά συνέπεια τα πιστοποιητικά που εξέδωσε ο Δήμος Γ δεν φαίνεται να βασίζονται στο νόμο, πόσο μάλλον όταν αναφέρουν κτήση ιθαγένειας της συζύγου σας είτε λόγω πολιτογραφήσεως, είτε λόγω γέννησης (αρ. 1 του ν.δ. 3370/55) (και όχι λόγω γάμου, όπου θα μπορούσε να δικαιολογηθεί πιθανή άγνοια ή αμέλεια του υπαλλήλου).

Παρ' όλα αυτά σας επισημαίνω τα ακόλουθα. Η συνεχής θεώρηση της συζύγου σας ως ελληνίδας υπηκόου εκ μέρους των Ελληνικών Αρχών επί μακρά σειρά ετών, εφόσον και η έκδοση του διαβατηρίου το 1990 στηρίχθηκε σε ανάλογη δημοτολογική εγγραφή καθώς και η καλόπιστη επίσης εκ μέρους της ανάλογη θεώρηση θα μπορούσαν να θεμελιώσουν τη μη ανάκληση της παράνομης ευμενούς διοικητικής πράξης, δηλ. της δημοτολογικής εγγραφής. Σημειώνεται όμως, ότι τόσο η θεωρία όσο και η νομολογία επιτρέπουν την ανάκληση παράνομων ευμενών ατομικών διοικητικών πράξεων που δεν συντελέστηκε σε εύλογο χρόνο από την έκδοση της πράξεως, αν υπάρχει δόλος του διοικούμενου και αν συντρέχουν λόγοι δημόσιου συμφέροντος ή δημόσιας τάξης (βλ. σχετικά την απόφαση 602/2003 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας).

Όμως, τόσο η μη συνεχής κτήση διαβατηρίων εκ μέρους της συζύγου σας, όσο και οι λόγοι κτήσης ιθαγένειας που αναφέρονται στα πιστοποιητικά του 2001 πιθανόν δύσκολα θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας την μη ανάκληση της πράξης της δημοτολογικής εγγραφής. Η ανεύρεση του σχετικού πιστοποιητικού δημοτολογικής εγγραφής το 1990 θα είχε ενδεχομένως ιδιαίτερη σημασία στην πιθανή δικαστική σας προσφυγή.

Τέλος θα ήθελα να σας πληροφορήσω ότι σε τηλεφωνική μας επικοινωνία με τον Δήμο Γ, η αρμόδια υπάλληλος μας ανέφερε ότι η σύζυγός σας εμφανίζεται με ενδεικτική εγγραφή όχι μόνο στα νέα μηχανογραφημένα δημοτολόγια του Δήμου, αλλά και στα παλαιά χειρόγραφα δημοτολόγια της τέως κοινότητας Β.